

JUDr. Petr Čech, LL.M.
Katedra obchodního práva
PF UK

Posudek k diplomové práci Jiřího Jareše
na téma „Zákonné zastoupení podnikatele v obchodních vztazích“

Rozsah práce: 54 stran

Datum odevzdání práce: 13. prosince 2011

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant zvolil poměrně tradiční téma, k němuž se pojí mnohá soudní rozhodnutí i řada odborných pramenů. Na aktuálnosti mu nicméně dodává průběžně narůstající počet dalších soudních rozhodnutí, která se jím zabývají, novela obchodního zákoníku účinná od 1. ledna 2012, vrcholící proces rekodifikace soukromého práva v tuzemsku, ale i četnost jeho praktické využitelnosti. Obávám se ovšem, že mnohé z těchto významných impulsů diplomant v práci nezúročil.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako středně náročné, především díky rozsahu i hloubce dostupné literatury a dalších pramenů. Vývoj judikatury i právní úpravy ovšem v poslední době natolik pokročil, že zdaleka ne všechna nová rozhodnutí, resp. ustanovení jsou odborně zpracována. Je tudíž zřejmé, že diplomant musel při vytváření práce provést i vlastní rešerše v dostupných databázích a v části materie se zorientovat „na vlastní pěst“. Mám obavu, že tomuto úkolu nedostál. Z práce samotné si netroufnu učinit závěr o tom, že diplomant dostatečně pronikl do odborných zdrojů, které v práci mapuje, i do problematiky, již se zabýval. Samotné téma práce zpracovává v podstatě okrajově a dosti popisně i povrchně. Více než polovinu obsahu práce tvoří jen ledabyle (a v mnoha ohledech i nepřesně) pojatá pojednání o otázkách, které zvolené téma přesahují. Usuzovat z nich na diplomantův vhléd do materie prakticky nelze. Blíže k tomu viz níže ad 3.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Problematický je již úvod práce. Diplomant v něm podrobně popisuje motivy výběru tématu a historii svých předchozích literárních pokusů, které se k němu pojí. Cíl práce v něm ale nijak nepředstavuje. Není tudíž jasné, jaký si pro práci vytkl. Práce samotná je tím poznamenaná. Sám jsem nebyl schopen identifikovat, co vlastně diplomant jejím zpracováním sledoval. Jasný cíl práci zřetelně chybí. Diplomant pouze vrší fakta (bohužel často tak zjednodušená, až nepřesná), která spojuje snad jen to, že se týkají podnikatele a jeho jednání. Koncentrace na zadané téma je nízká a rovněž tak hloubka pojednání o něm. Rozsah pasáží věnovaných čistě

zákonnému zastoupení podnikatele činí sotva polovinu stanoveného minimálního rozsahu (od str. 24 do str. 49). Již z toho důvodu práci nelze přijmout jako způsobilou obhajobu.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předložené práce je evidentní. Nepochybuji o tom, že dílo je výsledkem diplomantovy samostatné práce. V řadě ohledů ovšem práce naprosto nedostatečné.

C. Logická stavba práce

Systematika práce je přehledná, bohužel však z podstatné části nerelevantní. Z hlediska tématu práce (zákonné zastoupení podnikatele) považují za zcela zbytečné obsáhle popisovat, kdo je v českém právu podnikatel (str. 6 až 9), jak jedná fyzická osoba (str. 10 až 14), jak právnické osoby jednájí statutárním orgánem a kdo tyto orgány jsou (str. 14 až 20), jak společnost jedná před svým vznikem (str. 21), jak prostřednictvím likvidátora, jehož teorie ani judikatura nepovažuje za zástupce, nýbrž orgán společnosti (str. 22 a 23) či jak jedná insolvenční správce (str. 23). Samotnému tématu práce se tak diplomant věnuje prakticky až od strany 24, a to (pokud jde o platné právo) jen do strany 49, když poté již následuje pasáž o nezmocněném jednatelství v provozovně, které se zákonným zastoupením opět nemá nic společného (str. 50 až 52).

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Diplomantova práce s dostupnými prameny je rovněž nedostatečná. Práce s poznámkovým aparátem je jen sporadická. Tu a tam diplomant odkazuje na judikaturu, četnost těchto odvolávek ovšem zdaleka neodpovídá bohatství judikatury, která se k tématu pojí. Totéž se týká seznamu použité literatury. Bylo by smutné, kdyby se veškerá tuzemská literatura k zákonnému zastoupení podnikatele omezovala na prameny, které diplomant uvedl v práci. Nemluvě o literatuře cizojazyčné. Mimořádně extenzivní jsou diplomantovy citace závěrů některých rozhodnutí. Rozsudek velkého senátu NS ČR ke sp. zn. 31 Odo 11/2006 diplomant cituje prakticky celý, což v práci znamená přímou citaci přes více než tři tiskové strany (od str. 33 do str. 36)! Citace z rozhodnutí NS ČR ke sp. zn. 32 Cdo 1455/2005 rovněž přesahuje více než tiskovou stranu (str. 32 až 33). Tímto způsobem je jen dál zkreslován, resp. umenšován pravý rozsah diplomantova vlastního textu k tématu a tedy posilována má výtka stran nesplnění předepsaného minimálního rozsahu práce (viz výše ad A.).

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka provedené analýzy je mimořádně špatná. Nelze se tomu divit. Na tak malém rozsahu nelze podat ani základní informace, tím méně seriózní právní analýzu. V pasážích k zákonnému zastoupení podnikatele diplomant ulpívá na povrchu, vybírá si jen několik relevantních otázek a ponechává stranou řadu dalších, jež by zasluhovaly pozornost. Judikatura je plná příkladů zákonných zastoupení podnikatele, diplomant se však většinou z nich nezabývá. Ještě horší je situace v „úvodních“ pasážích práce. Diplomant se je snažil maximálně zestručnit, tím však docílil nejen maximální povrchnosti, v řadě ohledů ale také krajní věcné nepřesnosti, ba nesprávnosti (k některým příkladům viz níže ad 4.).

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je odpovídající, dílo je přehledně strukturováno do kapitol a podkapitol. Rovněž grafická stránka práce vyhovuje požadovanému standardu. Slabinou je však nevalná úroveň práce s poznámkovým aparátem a odbornými prameny i neúměrná extenze přímých citací judikatury (viz výše ad D.).

G. Jazyková a stylistická úroveň

Slohová i jazyková úroveň práce je slušná. Gramatické chyby a překlepy se ale také vyskytují.

4. Případná další vyjádření k práci

Z věcného hlediska je třeba práci vytknout řadu nepřesností či vyložených nesprávností. Některé lze přitom mít za dosti závažné.

Na str. 10 diplomant tvrdí, že se dosud nezdařilo uzákonění trestní odpovědnosti právnických osob. Práci přitom datoval k 8. prosinci 2011. Na str. 11 uzavírá, že právnická osoba může svou vůli navenek projevat pouze prostřednictvím fyzických osob. Tamtéž bez dalšího konstatuje, že za právnickou osobu (jako statutární orgán) nemůže jednat ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby. O něco níže potom ztotožňuje „rozhodování“ s „obchodním vedením“. Na str. 14 uvádí, že zákonné zastoupení fyzické osoby přichází v úvahu jen v případě, kdy fyzická osoba – podnikatel není způsobilá k právním úkonům. Na str. 15 obecně tvrdí, že statutárním orgánem nebo jeho členem může být pouze fyzická osoba starší 18ti let. Níže uzavírá, že oprávnění statutárního orgánu jednat jménem podnikatele končí dnem uplynutí funkčního období. Při odstoupení potom dnem, kdy odstoupení projedná orgán, který jej do funkce jmenoval. Od str. 16 vyjmenovává, kdo tvoří statutární orgán jednotlivých obchodních společností v platném právu. Pomíjí však EHZS i SE. Nerozumím jeho úvaze na str. 18 o tom, že pokud by některý z jednatelů mohl jednat jen společně s jiným, zatímco tento jiný jednatel by mohl jednat i jen samostatně, jednalo by se o „zastřené omezení jednatelského oprávnění“. Na str. 21 diplomant konstatuje, že zástupce oprávněného jednat jménem právnické osoby ustanovuje (jen) statutární orgán. Na str. 22 a 23 vyjadřuje názor, že statutární orgán je po dobu likvidace nadále oprávněn jednat ve věcech, které nejsou uvedeny v § 72 ObchZ. Na str. 25 dospívá k závěru, že vedoucím odštěpného závodu by mohl být člen statutárního orgánu. Ustálenou judikaturu k tomu, zda by statutární orgán mohl být současně zástupcem společnosti, kterou dál analyzuje, v této souvislosti zcela pomíjí. Diplomantovy závěry o tom, nakolik lze mít ustanovení § 15 ObchZ za kogentní (str. 26 až 29), plně nereflektují nejednotnost judikatury NS ČR k této otázce. Nerozumím ani diplomantově obavě v prostředním odstavci na str. 38, jak řešit situaci, „kdy chce nejvyšší orgán pověřit určitého člena statutárního orgánu k samostatnému právnímu jednání pouze pro určitý okruh právních vztahů...“. Ani diplomantův popis vývoje judikatorního nazírání na souběh statutárního jednatelského oprávnění a zastoupení (ze smlouvy či ze zákona) i na otázky souběhu smlouvy o výkonu funkce a pracovního poměru, není dostatečně výstižný, když pomíjí řadu aspektů této problematiky. Nemluvě o chybějící reflexi dopadů novely obchodního zákoníku účinné od 1. ledna 2012. Na str. 47 mi není jasný smysl diplomantovy poznámky o tom, že zůstává otázkou, jak by soud rozhodl, pokud by (ve vazbě na rozhodnutí ke sp. zn. 32 Odo 1352/2005) fakturu namísto syna podnikatele přinesla jiná osoba, která by dovozateli nebyla osobně známa. Citované rozhodnutí přece nestojí na tom, že pověřenou

osobou byl syn podnikatele, nýbrž na posouzení obvyklosti daného úkonu vzhledem k činnosti, jíž byl doručitel faktury pověřen. Ta nijak nezávisí na osobě pověřence. V diplomantově výkladu k § 16 ObchZ absentuje reflexe celé řady důležitých rozhodnutí NS ČR (byť uznávám, že tato pasáž vzhledem k tématu práce není jinak relevantní). Není pravdou, že účinnost rekodifikace se předpokládá od 1. ledna 2013 (str. 53). Ve výčtu podobných nepřesností by bylo možné pokračovat, pro účely tohoto posudku však – myslím – není podstatné podat jejich úplný přehled.

5. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Obávám se, že vady práce jsou takového charakteru a rozsahu, že je nelze odstranit během ústní obhajoby. Neočekávám tedy zodpovězení otázek, nýbrž komplexní přepracování práce.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Vzhledem k uvedeným výhradám považuji práci za nezpůsobilou obhajoby. Navrhuji její zevrubné přepracování.

V Praze dne 17. ledna 2012

JUDr. Petr Čech, LL.M.